Súd:	Krajský súd Prešov
Spisová značka:	8Co/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8520201134
Dátum vydania rozhodnutia:	30. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Eduard Valenčin
ECLI:	ECLI:SK:KSPO:2025:8520201134.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Eduarda Valenčina a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD., v spore žalobcu: A. B. nar. 12.03.1983, bytom B. XXX, XXX XX C. B., právne zastúpený: JUDr. Michal Hvozda, advokát, so sídlom Tyršovo nábrežie 5, 040 01 Košice, IČO: 42 101 930, proti žalovaným: 1) D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX A., F. X, právne zastúpený: Mgr. Maroš Ježík, advokát, 058 01 A., D. XX/X, IČO: 37 877 291, 2) KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, 816 23 Bratislava, Štefanovičova 4, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a žalovaného v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 19C/43/2020-278 zo dňa 18.09.2023, v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 19C/43/2020-295 zo dňa 25.10.2023 takto

r o z h o d o l :

I. M e n í rozsudok tak, že žalovaný v 1. rade a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 19.000 eur, v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

II. P r i z n á v a žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. rade a 2. rade v rozsahu 100 %, ktorí sú povinní nahradiť tieto trovy spoločne a nerozdielne.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 20.000 eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a určil, že žalobca má voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok). Dopĺňacím rozsudkom zo dňa 25.10.2023 rozhodol, že v prevyšujúcej časti nad sumu 20.000 eur žalobu zamieta (III. výrok).

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť mu sumu 40.000 eur a nahradiť trovy konania z titulu jeho nemajetkovej ujmy, ktorú si uplatňuje z dôvodu úmrtia jeho syna pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v 1. rade., ktorý bol v čase nehody pre prípad zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla poistený u žalovaného v 2. rade.
Prvoinštančný súd mal v tomto konaní za preukázané, že vzťah otca a syna bol z citového hľadiska veľmi silný. Trávili spolu veľa času, chodili na časté výlety a do hasičského zboru, kde bol žalobca dobrovoľným hasičom. Nebohý mal. A. B. mal v čase nehody 12 rokov, mal množstvo záľub, venoval sa napr. tenisu, celkom dobre sa učil. Bavil ho hokej, mal veľa kamarátov s ktorými trávil čas po škole. Vzťah otca so synom bol silnejší a intenzívnejší z dôvodu, že žalobca bol pre syna jediným rodičom, keďže v čase, keď mal maloletý 1,5 roka, odišla od nich jeho matka, družka žalobcu. Následne od takéhoto útleho veku sa o syna ako rodič staral výlučne len žalobca, aj keď za pomoci jeho blízkej rodiny, s ktorou obývali jeden dom. V danom prípade došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcu a jeho rodiny tak, že bola

narušená celistvosť ich súdržnej a harmonickej rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné. Ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Žalobca utrpel aj citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Smrťou nebohého sa mu zmenil celý život, pretože s ním žil v šťastnej a spokojnej rodine a tvorili jeden celok, pričom toto spolužitie bolo násilne a predčasne ukončené. Žalobca mal v dôsledku danej tragickej udalosti zhoršený zdravotný stav do tej miery, že musel vyhľadať odbornú pomoc, čo bolo preukázané svedeckou výpoveďou jeho sestry, o ktorej prvoinštančný súd nepochyboval. Prvoinštančný súd mal za preukázané, že aj keď prioritne za celú tragickú udalosť zodpovedá žalovaný v 1. rade, ktorý ju zavinil, tak tento bol v tom čase povinne zmluvne poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného v 2. rade. K argumentácii žalovaného v 2. rade o absencii jeho vecnej pasívnej legitimácie, poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 (R 61/2018), z ktorého jednoznačne vyplýva, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, preto je daná vecná pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade.

3. Súd prvej inštancie v predmetnej veci už rozhodol prvým rozsudkom zo dňa 07.07.2021 tak, že žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 40.000 eur a žalobcovi priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade, pričom odvolací súd tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. V odôvodnení tohto svojho rozhodnutia poukázal na to, že je nesporné, že základ nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, pretože v dôsledku dopravnej nehody zomrel maloletý syn žalobcu, čím bolo zasiahnuté do práva žalobcu na súkromie a rodinný život. Medzi žalobcom a nebohým maloletým existovali veľmi blízke sociálne a citové vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného rodinného života, ktoré zintenzívňoval fakt, že žalobca bol pre maloletého jediným rodičom. Úmrtím syna vznikla žalobcovi taká ujma, ktorá mu bráni napĺňať jeho individuálne citové potreby. Bezprostredne po jeho smrti bol žalobca v šoku z jeho úmrtia a neskôr sa tieto city zmenili na smútok zo straty blízkej osoby, ktorý v konečnom dôsledku pretrváva doposiaľ. Tak, ako konštatoval prvoinštančný súd, žalobca prežíval túto citovú ujmu ako bremeno, s ktorým sa veľmi ťažko vyrovnáva. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné prihliadnuť na účel tohto inštitútu. Jednou z jeho funkcií je satisfakčná funkcia, ktorá má vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Neoprávnený zásah sa nedá vo forme nemajetkovej ujmy vzniknutej porušením osobnostných práv odstrániť a odškodniť v celom rozsahu a tak kvantifikovať „cenu" súkromia, resp. rodinného života. Je možné len reparovať následky takejto ujmy, pričom účelom tejto náhrady nie je reparácia celej nemajetkovej ujmy, ale výhradne iba zmiernenie jej následkov. Okrem toho, nemajetková ujma má aj preventívno sankčný charakter, ktorý má zásadný vplyv pri postihovaní pôvodcu zásahu, bez ohľadu na zavinenie. Subjektívny prvok zavinenia by mal mať vplyv len pri zohľadňovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Určenie výšky závisí od úvahy súdu. Existuje však už aj ustálená rozhodovacia prax súdov SR, ktorá, vzhľadom na vyššie uvedené kritériá, dáva určité rozmedzia výšky nemajetkovej ujmy. Jednorazová náhrada nemajetkovej ujmy musí mať určité limity, ktoré by dostatočnou formou plnili najmä funkciu satisfakčnú, ktorá by zmiernila citovú ujmu poškodenej osoby. Prvoinštančný súd správne skúmal okolnosti na strane žalobcu, ktoré mohli mať zásadný vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Žalobca žil v spoločnej domácnosti so svojim nebohým maloletým synom (rodičmi a žalobcovými súrodencami). V čase smrti mal nebohý maloletý ešte iba 12 rokov, čo ho predurčovalo k dlhému obdobiu rozvíjania citových a rodinných väzieb vo vzťahu k svojmu okoliu, rodine a blízkym. Odvolací súd sa vyjadril, že nemá pochybnosti o tom, že smrť syna žalobcu spôsobila vážny zásah do jeho súkromného a rodinného života žalobcu.
Ďalej odvolací súd uviedol že, súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy disponuje širokou mierou diskrečnej právomoci. V súlade s judikatúrou, je potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy zobrať do úvahy kritériá na strane poškodeného, ale aj na strane škodcu. Za tieto kritériá na strane poškodených sú vo všeobecnosti považované: intenzita vzťahu pozostalého so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka existenčnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného. Na strane škodcu ide o postoj páchateľa (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), majetkové pomery páchateľa, miera zavinenia, resp. spoluzavinenia zomrelého. Je potrebné na strane páchateľa zohľadniť, najmä pri trestných činoch, kde páchateľ z nedbanlivosti zavinil

smrteľný následok to, aby uložená povinnosť nemala pre páchateľa doživotné likvidačné následky, t. j. znemožňovala mu viesť znesiteľný a ľudsky dôstojný život.
Zároveň odvolací súd v súvislosti s výškou priznanej náhrady poukázal na to, že existuje množstvo súdnych rozhodnutí. Určitým merítkom pri stanovení tejto výšky môže byť napr. aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Kontrová c/a Slovenská republika, na základe ktorého bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma 25.000 EUR za to, že nekonaním štátnych orgánov bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv usmrtením jej oboch maloletých detí, pričom v danom prípade došlo k absolútnemu rozvráteniu jej rodinného života, keďže boli usmrtené obe jej dcéry a sťažovateľka iné deti nemala. Rovnako určitým kritériom môže byť aj odškodňovanie obetí trestných činov (zákon č. 274/2017 Z.z.), kde však k smrti dochádza v dôsledku úmyselného (násilného) trestného činu, teda nie nedbanlivostného, ako je v tomto prípade.
Odvolací súd zároveň konštatoval, že žalovaná v 2. rade predložila súdu prvej inštancie prehľad priznaných náhrad, z ktorých vyplýva určitá priemerná výška náhrady, ktorú má súd zohľadniť aj v tomto konaní. Odvolací súd sa vyjadril, že žalobou navrhnutú sumu, ktorú súd prvej inštancie vo svojom prvom rozsudku aj priznal, považuje za neprimerane vysokú. uviedol, že každý prípad je samozrejme individuálny, ale je potrebné zohľadniť aj judikatúru týkajúcu sa obdobných vecí tak, aby s poukazom na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a právnu istotu, bola zachovaná určitá kontinuita súdneho rozhodovania pri danom type sporu. Okrem posúdenia relevantných kritérií pre priznanie tohto nároku, je teda pre preskúmateľnosť a odôvodnenosť priznanej výšky náhrady dôležité aj porovnanie s výškami náhrad priznávaných v iných, obdobných prípadoch

Predmetom odvolacieho prieskumu bola aj námietka, že súd prvej inštancie sa vo svojom prvom rozhodnutí nevysporiadal so skutočnosťou, že nebohý maloletý nemal zapnutý bezpečnostný pás. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že spoluzavinenie súd skúma z úradnej povinnosti. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie však nevyplývalo, akým spôsobom sa prvoinštančný súd vysporiadal s touto námietkou.
Nehodnotiac, že maloletý nebol pripútaný, súd prvej inštancie iba konštatoval, že zo strany nebohého nedošlo k žiadnemu pochybeniu. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatoval, že maloletý mal v čase nehody už skoro 13 rokov a s poukazom na ust. § 9 Občianskeho zákonníka mal, podľa názoru odvolacieho súdu, primeranú rozumovú a vôľovú vyspelosť týkajúcu sa povinnosti pripútať sa v aute bezpečnostným pásom. Prvoinštančný súd taktiež neskúmal, ako žalobca, teda zákonný zástupca nebohého, inštruoval svojho syna pri nastúpení do motorového vozidla práve ohľadom skutočnosť, aby sa pripútal bezpečnostným pásom, resp. zákonnému zástupcovi nič nebránilo, aby synovi uložil túto povinnosť a aj skontroloval, či sa bezpečnostným pásom pripútal. Je nepochybné, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva, akým spôsobom sa s touto otázkou vysporiadal. Z obalu spisu prvoinštančného súdu vyplynulo, že tento mal pripojený súvisiaci trestný spis (OS Poprad, sp. zn. 4T 14/2018). Z obsahu zápisníc však nevyplýva, či súd prvej inštancie tento spis, resp. jeho časti oboznámil, rovnako ako ďalšie listiny, ktoré sú súčasťou spisu. Trestný spis zároveň nebol súčasťou spisu predloženého na odvolanie.
Odvolací súd zároveň poukázal na to, že nie je zrejmé, akým spôsobom sa súd prvej inštancie vysporiadal so skutočnosťou, že žalovaný v 1. rade už uhradil žalobcovi sumu 1.700 eur (súd prvej inštancie síce uviedol, že sa malo jednať až o sumu 17.000 eur, avšak pravdepodobne sa jedná o chybu v písaní tejto sumy), čo taktiež nie je nezanedbateľná suma, ktorú mal samozrejme súd prvej inštancie zohľadniť pri svojom rozhodovaní.
Vzhľadom na zrušenie a vrátenie rozsudku dal odvolací súd za úlohou súdu prvej inštancie zaoberať sa spoluzavinením nebohého s ohľadom na záver vyplývajúci z trestného konania, a to, že nebohý nebol pripútaný bezpečnostným pásom (žalovaná v 2. rade poukázala na to, pokiaľ by pripútaný bol, následky dopravnej nehody nemuseli byť fatálne). Uvedenú skutočnosť je potrebné vyhodnotiť aj s poukazom na ust. § 9 Občianskeho zákonníka. Taktiež je potrebné zistiť (výsluchom žalovaného), akým spôsobom žalobca ako zákonný zástupca inštruoval svojho syna, resp. ako ho inštruoval samotný žalovaný. Taktiež bude potrebné pri priznaní nemajetkovej ujmy vyhodnotiť zaplatenie sumy 1.700 eur žalovaným a zohľadniť rozhodovaciu prax súdov týkajúcu sa obdobných prípadov z dôvodu, že výška priznanej nemajetkovej ujmy sa skutočne javí ako neprimerane vysoká.

5. Súd prvej inštancie vo svojom druhom rozsudku, ktorý je predmetom odvolania v tejto veci, konštatoval, že v prejednávanej veci došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, predovšetkým konaním žalovaného v 1. rade. Zároveň konštatoval, že neb. mal. A. B. nebol pripútaný, čo bolo preukázané v trestnom konaní (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3To/46/2018 zo dňa

30.4.2019). Ďalej uviedol, že skutočnosť, či nebohého o povinnosti zapnúť si bezpečnostný pás niekto inštruoval, teda či už otec – žalobca, alebo vodič – žalovaný, v konaní preukázané nebolo. Súd prvej inštancie k týmto skutočnostiam oboch vypočul. Žalovaný v 1. rade sa vyjadril, že sa na túto okolnosť nepamätá a nepamätá si ani iné okolnosti v súvislosti s nehodou, iba opätovne vyjadril ľútosť nad tým, čo sa stalo. Otec nebohého (žalobca) si taktiež na tieto okolnosti nepamätal a uviedol iba to, že bol iba pri aute, keď syn nastupoval, ale čo sa dialo potom si skutočne nepamätá.
Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že nebohý mal v čase nehody už skoro 13 rokov a s poukazom na § 9 Občianskeho zákonníka, ako aj časté výlety, na ktoré jazdili s rodinou autom, ako aj na skúsenosti, ktoré majú deti v obdobnom veku, mal nebohý podľa názoru súdu primeranú rozumovú a vôľovú vyspelosť týkajúcu sa povinnosti pripútať sa v aute bezpečnostným pásom. Preto istú formu spoluzavinenia a fatálnych následkov možno pripísať nebohému, pričom však dal do pozornosti aj ust. § 45 ods. 1 zákona o cestnej premávke, z ktorého vyplýva zodpovednosť vodiča za dodržiavanie povinností prepravovanými osobami a zodpovednosť špeciálne za prepravované deti. Súd prvej inštancie má za to, že maloletý v jeho veku mal vedieť, že v aute sa má pripútať, ale určite chlapec v jeho veku bol očarený tým, do akého „suprového“ auta si sadol a že sa na ňom ide previesť, čo mohlo mať za následok silné rozrušenie a opomenutie pripútať sa pásom. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že v danom prípade mala nastúpiť zodpovednosť dospelého človeka, čo je vlastne jeho zákonná povinnosť a maloletého upozorniť a trvať na zapnutí bezpečnostným pásom.

6. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd prvej inštancie uviedol, že je potrebné prihliadnuť na účel tohto inštitútu. Jednou z jeho funkcií je satisfakčná funkcia, ktorá má vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Neoprávnený zásah sa nedá vo forme nemajetkovej ujmy vzniknutej porušením osobnostných práv odstrániť a odškodniť v celom rozsahu a tak kvantifikovať „cenu" súkromia, resp. rodinného života. Je možné len reparovať následky takejto ujmy, pričom účelom tejto náhrady nie je reparácia celej nemajetkovej ujmy, ale výhradne iba zmiernenie jej následkov. Okrem toho, nemajetková ujma má aj preventívno sankčný charakter, ktorý má zásadný vplyv pri postihovaní pôvodcu zásahu, bez ohľadu na zavinenie. Subjektívny prvok zavinenia by mal mať vplyv len pri zohľadňovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Treba zdôrazniť tiež skutočnosť konštatovanú už v trestnom rozsudku, že v osobe žalovaného išlo o extrémne nezodpovedného vodiča, čo sa odrazilo aj na uložení nepodmienečného trestu odňatia slobody. Ako však uviedol aj odvolací súd v rámci tohto prebiehajúceho súdneho konania, prvoinštančný súd správne skúmal okolnosti na strane žalobcu, ktoré mohli mať zásadný vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy, pri určení výšky nemajetkovej ujmy, ale treba zobrať do úvahy kritériá tak na strane poškodeného, ako aj na strane škodcu. Na strane škodcu ide o postoj páchateľa (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), majetkové pomery páchateľa, a na strane poškodeného (nebohého) miera zavinenia, resp. spoluzavinenia. Je potrebné na strane páchateľa zohľadniť, najmä pri trestných činoch, kde páchateľ z nedbanlivosti zavinil smrteľný následok to, aby uložená povinnosť nemala pre páchateľa doživotné likvidačné následky, t. j. znemožňovala mu viesť znesiteľný a ľudsky dôstojný život.

7. V súvislosti s výškou priznanej náhrady súd prvej inštancie poukázal na to, že existuje množstvo súdnych rozhodnutí, napr. aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Kontrová c/a Slovenská republika, resp. rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/278/2019 z o dňa 24. 02. 2021 (teda pomerne nedávne rozhodnutie), kde rovnako išlo o úmrtie maloletého dieťaťa pri dopravnej nehode, rovnako jediného dieťaťa žalobcov. V danom prípade však išlo iba o 5-ročné dieťa, pričom dopravnú nehodu spôsobil vodič pod vplyvom alkoholu a obaja rodičia v konaní preukázali, že v dôsledku tragédie boli nútení vyhľadať psychiatrickú odbornú pomoc, pričom ich liečba trvala aj v čase vyhlásenia rozsudku, pričom napriek týmto špecifickým okolnostiam súd priznal a považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur (z požadovaných 100.000 eur). Súd teda vychádzal tak z judikatúry, na ktorú poukázal aj odvolací súd, ako aj z novšej judikatúry, na ktorú poukázala žalovaná v 2.rade.

8. Súd prvej inštancie sa taktiež vyjadril, že si nemyslí, že ľútosť žalovaného bola len predstieraná, keďže v počiatkoch po vznesení obvinenia a v rámci trestného konania svoju vinu popieral. Ako sám uviedol, nepamätá si nič z okolností ohľadom nehody, avšak nepochybne sa snažil aspoň nejakým spôsobom zmierniť neodčiniteľný následok svojho konania, keď jednak uhradil žalobcovi sumu 1.700 eur za pomník, ktorý synovi dal žalobca spraviť (čo žalobca potvrdil) a tiež sa s ním snažil mimosúdne dohodnúť na zaplatení sumy 17.083,50 eur ako náhrady nemajetkovej ujmy, za ktorým účelom žalobcovi doručil návrh na mimosúdne vyrovnanie, ktorý však žalobca odmietol. Existenciu takéhoto návrhu žalobca

nerozporoval. Ľútosť nad následkami, ktoré nehodou nastali prejavil aj na súdnych pojednávaniach. Jeho právo zvoliť si podľa neho vhodnú obhajobu v rámci trestného konania mu súd nemôže uprieť.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ktorými sa súd prvej inštancie zaoberal aj v intenciách rozhodnutia krajského súdu, riadiac sa ním vysloveným právnym názorom, pri zohľadnení spoluzavinenia nebohého, pri zohľadnení zaplatenej sumy žalobcovi žalovaným vo výške 1.700 eur a pri zohľadnení rozhodovacej praxe súdov týkajúcej sa obdobných prípadov, súd priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur. Považoval za cynické tvrdiť, že sa mal žalobca presvedčiť, aký je žalovaný šofér, teda že má bohatý priestupkový register s dopravnými priestupkami. Išlo o človeka, ktorého poznal asi rok, bol partnerom jeho švagrinej, komunikovali spolu a v snahe potešiť syna sa ho opýtal, či mu neurobí radosť a neprevezie ho, z čoho bol chlapec v jeho veku určite nadšený. Kto by si a ako vôbec zisťoval, aký má dotyčná osoba priestupkový register, teda aké má v ňom záznamy o dopravných priestupkoch? Nakoniec išlo len o krátku cestu (Hozelec je hneď prvou dedinou za Popradom, vzdialenou cca 5 km, možno ani toľko nie), ktorá sa však žiaľ predovšetkým vinou žalovaného v 1. rade, kvôli porušeniu jeho zákonných povinností vyplývajúcich zo zákona o cestnej premávke, skončila najtragickejšie ako mohla pre žalobcu, jeho syna a celú rodinu.
O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania, keďže bol úspešný čo do základu a priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, pričom o výške trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením súdny úradník.

10. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný v 2. rade z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z.z. – Civilný sporový poriadok (CSP), pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru žalovaného v 2. rade súd prvej inštancie pri rozhodovaní tejto veci nezohľadnil všetky zákonom stanovené kritériá v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, fakticky, ale iba formálne, nakoľko tieto sa vôbec nepremietli do konečnej, súdom priznanej sumy. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia tvrdí, že zohľadnil napr. aj správanie žalovaného v 1. rade, ľútosť a dobrovoľnú úhradu sumy 1.700 eur žalobcovi, ako aj spoluzavinenie syna žalobcu, avšak práve uvedené skutočnosti sa vôbec nepremietli do výšky priznanej nemajetkovej ujmy a žalovaný v 2. rade považuje odôvodnenie rozsudku za nepresvedčivé.
Žalovaný v 2. rade poukázal na to, že z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že nebohý maloletý nebol pripútaný bezpečnostným pásom, pričom žalobca bol osobne prítomný pri motorovom vozidle v čase, keď jeho maloletý syn nasadal do vozidla. Žalobca v rámci výsluchu dňa 21.04.2023 uviedol, že si nepamätá či sa maloletý pripútal bezpečnostným pásom a či ho na túto povinnosť upozornil, pričom žalovaný v 2. rade má za to, že žalobca mal svojho maloletého syna na to upozorniť a mal aj skontrolovať, či je pripútaný, a to obzvlášť s ohľadom na skutočnosť, že sa mal ísť povoziť rýchlym športovým autom. Žalovaný v 2. rade v tejto súvislosti tiež poukázal na to, že zodpovednosť za maloletého má predovšetkým jeho zákonný zástupca, preto malo byť prirodzené, že si preverí, komu svoje dieťa zveruje.
Ďalej uviedol, že pokiaľ súd prvej inštancie prevzal argumentáciu žalobcu a poukázal na ust. § 45 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, tak žalovaný v 2. rade zastáva názor, že uvedená povinnosť nemá žiaden vplyv na posúdenie spoluzavinenia poškodeného podľa § 441 Občianskeho zákonníka (OZ). Spoluzavinenie škody poškodeným v zmysle § 441 OZ explicitne nevyžaduje porušenie právnej povinnosti, pretože poškodený v zodpovedajúcom rozsahu znáša škodu aj vtedy, ak ju vyvolal akýmkoľvek svojim počínaním, či dokonca ak nastala v dôsledku náhody, ktorá sa mu prihodila. Vyjadril presvedčenie, že maloletý zodpovedá za vzniknutú škodu sám, nakoľko, vzhľadom na svoj vek, vzdelanie a znalosti bol natoľko rozumovo vyspelý, že mohol za daných okolností rozpoznať následky svojho konania. To, či maloletý bol alebo nebol silne rozrušený, v dôsledku čoho sa zabudol pripútať, sú iba špekulácie súdu prvej inštancie, pričom v čase odchodu maloletého bol prítomný aj samotný žalobca, ktorý ho mohol a mal skontrolovať. Súd prvej inštancie teda jednoznačne pochybil, pokiaľ vyššie uvedené okolnosti nezohľadnil pri výške nemajetkovej ujmy.
Na základe vyššie uvedeného žalovaný v 2. rade navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby rozsudok zmenil a sám priznal žalobcovi primeranú náhradu nemajetkovej ujmy.

11. Proti III. výroku rozsudku sa odvolal žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. V súvislosti so spoluzavinením nebohého vyjadril názor, že v kontexte posúdenia prípadného

spoluzavinenia poškodeného je potrebné výraznou mierou prihliadať na porušenie zákonných povinnosti žalovaného v 1. rade. Poukázal predovšetkým na ust. § 45 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, ako aj (nad potrebný rámec) na ust. § 9 a § 422 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Na základe citovaných právnych predpisov je zrejmé, že plne zodpovednou osobou pri preprave nebohého maloletého bol žalovaný v 1. rade, ktorý rovnako niesol zodpovednosť za vozidlo a bezpečnosť posádky, vrátane jeho povinnosti, aby spolucestujúci bol pripútaný bezpečnostným pásom, preto uvedená skutočnosť musí byť zohľadnená aj pri výške náhrady nemajetkovej ujmy.
K výške nemajetkovej ujmy žalobca poukázal na jej primeranosť, pričom jej určenie je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s poukazom na jej intenzitu, rozsah a trvanie, pričom v danom prípade je potrebné zdôrazniť, že predmetný zásah – strata syna, vyvolala u žalobcu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú ujmu. Pri úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať z princípu proporcionality a zohľadňovať okolnosti tak na strane poškodeného (pozostalého) najmä intenzitu jeho vzťahu so zomretým, ich vek, otázku komplexnej vzájomnej existenčnej závislosti, či prípadné poskytnutie satisfakcie pozostalým, ako aj okolnosti na strane pôvodcu ujmy - najmä jeho postoj k prejednávanej veci, dopad udalostí do jeho duševnej sféry a mieru zavinenia, eventuálne spoluzavinenie usmrtenej osoby. (napr. NS ČR sp. zn. 4Tdo1402/2015 z 12.04.2016).
Žalobca uviedol, že súd prvej inštancie v súvislosti s výškou priznanej náhrady správne konštatoval existenciu množstva súdnych rozhodnutí. Čo sa týka rozhodnutia ESĽP v prípade Kontrová proti Slovenskej republike, na základe ktorého bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma 25.000 eur, uviedol, že sa jedná rozhodnutie spred skoro 20 rokov, ktoré je historicky aj materiálne prekonané judikatúrou nie je zrozumiteľné ani jasné. Nie je možné súhlasiť ani s kritériom a to odškodňovanie obetí trestných činov v zmysle zákona č. 274/2017 Z. z. a jeho limitačnými kritériami. V tomto smere poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.01.2017, podľa ktorého všeobecným súdom ako osobitnej a nezávislej zložke štátnej moci musí byť poskytnutý široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy. Opačný prístup by nerešpektoval princíp minimalizácie zásahov do základných práv v podobe ich prípadného obmedzenia a princíp maximalizácie zachovania obsahovej podstaty základného práva (obdobne napr. Nález ÚSČR. sp. zn. III ÚS 165/02 z 19.12.2002, obdobne nález sp. zn. II.ÚS136/02 zo 17.07.2002, resp. nález sp. zn. IIÚS42/01 zo 17.07.2002 alebo nález sp. zn. IN.ÚS165/02 z 19.12.2002). Z rovnakých dôvodov nie je ústavne prípustné vyžadovať aplikáciu takejto limitácie od všeobecných súdov „skrytým“ aplikovaním hraníc stanovených inými právnymi predpismi.
S poukazom na vyššie uvedené žalobca navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok vo výroku I. tak, že žalovaným v 1. a 2. rade uloží povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 40.000 eur do 15. dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi prizná náhradu trov celého konania proti žalovaným v 1. a 2. rade v rozsahu 100 %.

12. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací (§ 34 zákona 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (CSP)), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobcu a žalovaného v 2. rade podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, pri viazanosti dôvodmi a rozsahom týchto odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že na odvolanie žalobcu nemôže prihliadať z dôvodov, ktoré sú uvedené nižšie, a odvolanie žalovaného v 2. rade je dôvodné.
Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. Podľa § 123 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (CSP), podanie je úkon určený súdu.
Podľa § 123 ods. 2 CSP, podanie vo veci samej je najmä žaloba, vzájomná žaloba, zmena žaloby, späťvzatie žaloby, odpor, odvolanie, dovolanie, a ak to z povahy veci vyplýva, aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.
Podľa § 125 ods. 1 CSP, podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.
Podľa § 125 ods. 2, podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe

autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

14. Odvolací súd poukazuje na to, že dopĺňací rozsudok, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá (III. výrok) bol právnemu zástupcovi žalobcu doručený 13.11.2023, pričom odvolanie voči nemu podal dňa 20.11.2023, avšak bez platného elektronického podpisu (čl. 310, rubová strana hore) – „bez podpisu alebo pečate“. Odvolanie bolo s poukazom na ust. § 125 CSP urobené v elektronickej podobe, avšak bez autorizácie, teda platného elektronického podpisu, pričom žalobca v lehote do 10 dní nedoručil toto svoje podanie (odvolanie) v listinnej podobe, a ani v elektronickej podobe, autorizované podľa osobitného predpisu. S poukazom na vyššie uvedené preto odvolací súd na toto odvolanie podľa § 125 ods. 2 neprihliadal. Podľa § 123 CSP je odvolanie podaním vo veci samej, a z § 127 CSP, ktorý pojednáva o všeobecných náležitostiach podania, jednoznačne vyplýva, že podanie musí byť podpísané, teda obligatórnou náležitosťou odvolania je aj jeho podpísanie. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 442/2021 zo dňa 03.02.2022, z ktorého, okrem iného, jednoznačne vyplýva, že v prípade odvolania podaného elektronicky bez autorizácie naň súd od počiatku neprihliada ako na podanie písomné, a to, aby ho začal za také považovať, môže dosiahnuť ten, kto ho podáva jedine tým, že ho v lehote do 10 dní od odoslania neautorizovaného elektronického podania podá znova ako autorizované elektronické podanie, alebo ho dodatočne doručí v 10 dňovej lehote v písomnej podobe. Ak k dodatočnému doplneniu nedôjde, podanie nemá účinky písomného podania a súd naň neprihliada. Súčasne platí, že ten, kto podáva podanie vo veci samej elektronicky bez autorizácie, má povinnosť sám odstrániť tento nedostatok, a to bez ďalšej výzvy súdu, teda na strane súdu nie je zákonom daná povinnosť vyzývať na dodatočné doručenie podania.
Z tohto rozhodnutia zároveň vyplýva, že nie je podstatné, či sprievodný list bol alebo nebol podpísaný zaručeným elektronickým podpisom. Z výsledku informatívneho overenia podpisov a pečatí v elektronickej správe z čl. 310 spisu nepochybne vyplýva, že odvolanie nebolo elektronicky podpísané - „bez podpisu alebo pečate“ a dokument označený ako „Vseobecna_agenda.asice“ pri ktorom je síce vyznačená platnosť podpisu ako „platná“, znamená, podľa obsahu elektronického súdneho spisu, iba to, že sa jednalo o sprievodný list (čl. 334 spisu), a tento nemôže byť odvolaním. Uvedené skutočnosti odvolací súd overil na cestou príslušného IT oddelenia, pričom zo správy systémového administrátora (čl. 333 spisu) vyplýva nasledovné: „V danom elektronickom podaní z UPVS boli zistené 2 prílohy a to: elektronicky podpísaná správa o zaslaní odvolania (vo formáte *.asice) a samotný text odvolania (vo formáte *.pdf). Tento pdf dokument obsahujúci samotný text odvolania však podpísaný elektronickým podpisom nebol. Takto to vyhodnotil aj systém na overovanie elektronických podaní, ktoré prichádzajú na súd z UPVS. Viď. Potvrdenka o overení“. Z uvedeného teda rovnako vyplýva, že zaručeným elektronickým podpisom bol podpísaný iba sprievodný list a samotné odvolanie podpísané nebolo
S poukazom na vyššie uvedené preto odvolací súd na podanie žalobcu, označené ako odvolanie zo dňa 20.11.2023, neprihliadal.

15. Čo sa týka odvolania žalovaného v 2. rade, tak toto je potrebné hodnotiť ako dôvodné (hoci nenavrhol konkrétne, aká by mala byť výška primeranej náhrady), hlavne z hľadiska skutočnosti, že aj keď súd prvej inštancie konštatoval spoluzavinenie nebohého maloletého, z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je zrejmé ako sa s touto skutočnosťou vysporiadal a v tejto časti tak svoje rozhodnutie zaťažil nepreskúmateľnosťou. Súd prvej inštancie nepochybne konštatoval, že z rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn 3To 46/2018 zo dňa 30.04.2019 vyplýva, že nebohý maloletý nebol pripútaný bezpečnostným pásom, ale pri právnom posúdení tieto skutočnosti už neaplikoval ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka. Preto odvolací súd podľa § 382 CSP vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu tohto zákonného ustanovenia, pričom žalovaný v 1. rade sa vyjadril, že súhlasí s aplikáciou tohto ustanovenia a žalobca sa vyjadril že zásadne nesúhlasí s použitím tohto zákonného ustanovenia.

16. Odvolací súd zároveň pripomína, že už vo svojom pôvodnom rozhodnutí konštatoval, že základ nároku je nepochybne daný, že smrťou syna žalobcu bolo zasiahnuté do jeho práva na súkromie a rodinný život a že je nepochybné že medzi žalobcom a maloletým nebohým existovali veľmi blízke citová sociálne väzby, umocnené skutočnosťou, že žalobca bol pre maloletého vlastne jediným rodičom. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na dôvody uvedené vo svojom rozhodnutí zo dňa 09.02.2023.
Čo sa týka výšky priznanej náhrady odvolací súd v tejto časti v celom rozsahu odkazuje na správne a náležité odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, ktoré zodpovedá kritériám vyplývajúcim z § 13

ods. 3 Občianskeho zákonníka a s ohľadom na princíp právnej istoty je zároveň v súlade s kontinuitou rozhodovania odvolacieho súdu v obdobných veciach.

17. Odvolací súd poukazuje na to, že skutočnosť, že nebohý maloletý nebol pripútaný bezpečnostným pásom vyplýva nepochybne z pripojeného trestného spisu, tak ako to správne konštatoval súd prvej inštancie. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje uznesenie zo dňa 09.02.2023 kde sa v bode 18. odôvodnenia tohto rozhodnutia k tejto otázke už vyjadril. Uviedol, že maloletý mal v čase nehody už skoro 13 rokov a s poukazom na ustanovenie § 9 Občianskeho zákonníka mal primeranú rozumovú a vôľovú vyspelosť týkajúcu sa povinnosti pripútať sa v aute bezpečnostným pásom. V tejto súvislosti súd prvej inštancie dopočul žalobcu, ako aj žalovaného 1. rade, ktorí sa ale k okolnostiam týkajúcim sa pripútania bezpečnostným pásom maloletým nevedeli vyjadriť, keďže si to nepamätali.
Odvolací súd nespochybňuje povinnosti vodiča vyplývajúce z § 45 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, avšak vzhľadom na vek, rozumovú a vôľovú vyspelosť nebohého maloletého je potrebné konštatovať aj jeho spoluzavinenie spočívajúce v tom, že v čase nehody nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, teda aj skutočnosť, že sa jednalo o maloletého spolujazdca, ktorý nebol sprevádzaný inou osobou, a preto za neho zodpovedal žalovaný 1. rade, preto odvolací súd určil spoluzavinenie nebohého maloletého v minimálnom rozsahu, a to v rozsahu 5 % zo súdom priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur, pričom výška uplatneného spoluzavinenia má charakter výchovnej prevencie čo, ale vzhľadom na následky tejto nehody, už nie je možné naplniť. S poukazom na uvedené, preto odvolací súd krátil priznanú sumu o 5 %, teda o výšku 1.000 eur a žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 19.000 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

18. V pôvodnom rozhodnutí odvolací súd taktiež dal za úlohu súdu prvej inštancie, aby zistil z akého titulu žalovaní v 1. rade uhradil sumu 1.700 eur, pričom súd prvej inštancie konštatoval, že sa jedná o príspevok na pomník pre maloletého, čo strany sporu nespochybnili, a preto aj odvolací súd z tohto záveru vychádzal a nezohľadnil, že táto suma bola zaplatená z titulu nemajetkovej ujmy.

19. S poukazom na vyššie uvedené preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 zmenil tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

20. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP, s použitím § 262 ods. 1 a 255 ods. 1 CSP, pričom tieto pozostávajú jednak z trov konania, ktoré vznikli pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom. Rozhodnutie v danej veci záviselo od úvahy súdu a za úspech žalobcu je potrebné považovať, že bol úspešný čo do základu uplatneného nároku, bez ohľadu na výšku priznanej ujmy. Preto Odvolací súd priznal žalobcovi voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie do 60 dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).
Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).